

Gulsparv

Vanlig fågel i Götaland och Svealand i jordbruksområden, på hyggen och i glesa ungskogar. Tätheterna kan vara upp till 20 par/km² på hyggen i södra Sverige, men är betydligt lägre i Norrlands inland. I takt med att den har minskat starkt i jordbrukslandskapet sedan 1970-talet har förekomsterna i skogsmark ökat i betydelse. I stort sett gynnas gulsparven av nuvarande skogsbruksmetoder med storskaligt trakthyggesbruk. Delvis flyttfågel, under vintern hittar man arten huvudsakligen i jordbruksmark och i anslutning till bebyggelse.

Rödlistestatus 2015: Sårbar (VU)

Populationsutveckling:

1980–2012: minskning 59 %

2001–2012: minskning 31 %

Fågeldirektivet: Nej

Häckningsperiod: 10 april – 31 augusti

Ekologiska krav

Gulsparven häckar i öppna miljöer med inslag av träd och buskar, utöver i jordbruksmark även allmänt på hyggen, i kraftledningsgator och andra öppna eller halvöppna områden. Den undviker hyggen med kvarlämnade fröträd, och den har högre tätheter på stora hyggen. Gulsparven föredrar torr mark och finns därför sällan i myrkanter och liknande fuktiga miljöer. Den finns kvar i skogsplanteringar tills träden täcker merparten av marken. Viktigast är kombinationen av öppen mark med bara fläckar och låg vegetation för födosök och täta buskage för skydd. Tätheten på hyggen är störst i närheten av odlingsmarker, där även hyggeshäckande gulsparvar ofta hämtar en stor del av födan.

Reviren är små, ofta i storleksordningen något eller några hektar. Ofta häckar flera par i nära anslutning till varandra. Boet läggs på marken eller lågt i en buske.

Födan består av frön och växtdelar (vuxna) eller insekter (bougarna).

Hänsyn vid skogsbruksåtgärder

Skogsbruk och andra storskaliga störningar som skapar öppna miljöer är en förutsättning för att arten ska kunna finnas i skogsmark. Arten gynnas av trakthyggesbruk, särskilt när man lämnar rikligt med torrträd, undertryckta träd och buskar. Den föredrar större hyggen och missgynnas av stor andel kvarlämnade levande träd (fröträdsställningar).

Foto: PGB P-G Bentz/sturnus.se

SOF-Birdlife förslag till Artvis vägledning

Skogsvårdslagen säger

- Ta inte bort äldre vindfällen, högstubbar och torrakor, äldre träd vid ägo gränser och myrstackar, m.m. (SKSFS 7:8).
- En kantzon utmed sjöar, vattendrag, kulturmiljöer eller mot öppen jordbruksmark lämnas oplanterad eller planterad med löv (SKSFS 7:22).

Indikator på skyddsvärd skog

Arten har inget indikatorvärde för skyddsvärda skogsmiljöer.

Regional tillämpning

Det är i nuläget inte motiverat med skillnader i hänsyn till arten i olika delar av landet.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Undvik förröjning inför gallring eller slutavverkning.
- Gulsparven föredrar hyggen med förekomst av buskar och enstaka mindre träd, som utgör sångplatser och skydd. Att spara buskar och enstaka mindre träd är en positiv åtgärd även för en rad andra fågelarter. Åtgärden är särskilt lämplig i skogsmark som ligger i nära anslutning till öppen mark, speciellt jordbruksmark och i synnerhet naturbetesmarker.

Lästips

Artfakta för gulsparv. ArtDatabankens webbplats, <http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/103055>.

Artfaktablad för gulsparv, SOF-Birdlife <http://birdlife.se/sveriges-ornitologiska-forening/fagelskydd/jordbruk/lantbrukare-fagelskadare/artfaktablad/>